

1. Duisternis is écht diepe ellende...

Dit zijn de donkerste weken van het jaar. Ik weet niet hoe jij het beleeft, maar ik snak altijd naar 21 december, omdat daarna de dagen weer langer worden en het licht steeds mer terrein gaat winnen. Duisternis is er nu in de natuur, maar het begrip 'duisternis' is in feite nog veel ingrijpender als het gaat over de symbolische betekenis daarvan. De duisternis in deze wereld, de duisternis in mensenlevens, die is vaak nauwelijks te bevatten en snijdt je de adem af. Zomaar één bericht, uit het blad *Visie*, waarin EO-directeur Arjan Lock vertelt over Pavlo, die hij kent van een eerder bezoek aan Oekraïne. Arjan Lock schrijft dit: 'Misschien herinner je je Pavlo nog. Ik ontmoette hem vorig jaar, en in *Visie* vertelde hij zijn verhaal. Hij is een jonge twintiger, woont in Oekraïne en was voor de oorlog vrachtwagenchauffeur en theologiestudent. Nu dient hij zijn land door met een bestelbusje met koeling lichamen van het front terug te brengen naar familieleden in de rest van Oekraïne. Toen ik vorige maand opnieuw naar Oekraïne afreisde, wilde ik hem graag weer ontmoeten. We kwamen hem tegen in de buurt van Lviv, aan de westkant van het land. Hij was net terug van een rit naar het front, vijftienhonderd kilometer verderop, waar hij twaalf lijfzakken had opgehaald. Als hij ene dorp of stad binnenging om gestorven jongens bij hun familie terug te brengen, rijdt er soms een wagen met muziek voor hem uit. De mensen komen uit hun huizen en knielen op straat, om zo hun gesneuvelde jongens de laatste eer te bewijzen. Met de dode en vaak verminkte lichamen van soldaten achter in zijn bus, hoort, ziet en ruikt hij de oorlog van zo dichtbij. Dat heeft een enorme weerslag op hem. Als ik hem in de ogen kijk, zie ik een getraumatiseerde man.'

Dit is duisternis. Duisternis is niet iets abstracts, het is heel reëel.

Duisternis, dan kun je denken aan verdriet, wanhoop, angst. Iemand van wie je zóveel houdt, is er niet meer. Of je weet dat je de ander gaat verliezen, dat je los moet gaan laten. Of je raakt teleurgesteld in iemand, je vertrouwen is in één keer helemaal weg. Dan kan het donker zijn om je heen, en donker van binnen, in je ziel. Duisternis, dat kan te maken hebben met een ruzie, die maar doorzeurt, en die al je energie uit je leven wegzuigt. Naar buiten toe zeg je heel stoer: 'Het kan me niet schelen, die ander bekijkt het maar', alleen... zo werkt het niet.

Duisternis, breder in de wereld, dat is ook: oorlog, honger. De wereld waarin Pavlo leeft.

Je kunt in een kerkdienst soms zo gemakkelijk praten over duisternis, en dan gaan we op weg naar het licht. Maar je zult er maar middenin zitten, in de wanhoop, de ellende. Hoeveel kinderen zijn er niet, die lijden, die altijd bang zijn, voor ruzies, voor klappen, voor papa die weer gedronken heeft. Hoeveel jongeren zijn er niet, die het leven niet meer zien zitten... Misschien worstel jij zelf daar ook mee...

Duisternis, dat is niet zomaar iets vaags, nee, het is diepe, het is schokkende realiteit. En misschien is het meest schokkende nog wel, dat je die duisternis ook tegenkomt in je eigen leven, in je eigen gedachten. Dat je schrikt over wat je denkt. Of wat je zomaar zegt, in een onbewaakt ogenblik.

'De duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken,' zegt Jesaja in vers 2. Duisternis, dat is de afwezigheid van licht. Overal waar God niet is, daar is duisternis. Waar God niet is in de politiek, daar is duisternis. Waar God niet is in de manier waarop mensen met elkaar omgaan, daar is duisternis. Waar God niet is in je eigen ziel, daar is duisternis. Het is een

duisternis die verstikkend is, waar mensen aan kapot gaan. En laten we het goed voor ogen houden: de Bijbel geeft dit duidelijk aan. De Bijbel is een heel realistisch boek. Deze wereld is een donkere wereld, een wereld die schreeuwt om verlossing, een wereld die smacht naar licht. 'De duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken, maar over u zal de HERE opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.'

2. In de duisternis belooft God Licht!

Je voelt wel aan, daar zit een enorm contrast in. Donkere wolken over de volken, maar over ú: de heerlijkheid van de HERE! Wie is die 'u' in deze tekst? Wie wordt er hier aangesproken?

Nou, uit het voorafgaande, hoofdstuk 59, kunnen we dat opmaken. Tegen wie heeft Jesaja het? Jesaja heeft het tegen Sion. Sion, de berg waarop Jeruzalem gebouwd is. Deze boodschap is door God aan Jesaja gegeven met het oog op de ballingschap. Het volk Israël zit in Babylon. Ver van huis en

haard. Mensen die meegenomen zijn met geweld, onder dwang van een vijandelijk leger. En Jeruzalem, ver weg, is één zwartgeblakerde ruïne. Als je 't nou hebt over duisternis, dan is dit echt duisternis. Uitzichtloos. Maar in die duisternis komt de HERE met Zijn belofte! 'Jeruzalem, Sion, sta op! Wordt verlicht! Want uw licht komt en de heerlijkheid van de HERE gaat over u op!'

Jeruzalem is als een vrouw die ruw op de grond gesmeten is. Er wordt hier een vrouwelijke vorm gebruikt. 'Sta op, Jeruzalem! Sta op, als een bruid, en laat Gods licht over je heen vallen! Koester je in de stralen van de zon, die opgaat over je leven. En die zon, dat is God Zelf! De HERE in Zijn heerlijkheid!'

Jesaja zegt het namens God: 'Die duisternis, die nu over Jeruzalem heenligt, die grauwsliuier van dood en verderf, die zal over de volken heenliggen. En Jeruzalem zal veranderen van een plaats van donkerheid, in een plaats van licht! Gods licht gaat stralen!' Oftewel: 'Volk van Israël, houd moed! Jullie denken dat alles verloren is, maar God is er ook nog! Die duisternis, dat is volop realiteit, maar God Zelf geeft jullie weer een toekomst, in jullie eigen land, in jullie eigen stad.' En dat is ook gebeurd! De Joden móchten terugkeren uit Babylon, Jeruzalem is herbouwd, er is weer een tempel gekomen. God is trouw gebleven aan Israël, en dat geldt tot vandaag de dag toe.

Maar als je dit hoofdstuk van Jesaja goed leest, dan merk je dat die beschrijving van Jeruzalem eigenlijk nog véél verder gaat dan dit aardse Jeruzalem. Jesaja trekt meteen de lijn door naar het nieuwe Jeruzalem, waarin geen oorlog meer is, en geen geweld, waarin de zon en de maan niet mer nodig zijn, omdat God Zelf tussen de mensen woont, en Zijn heerlijkheid oogverblindend stralend is.

Wat dát betekent, dat is onvoorstelbaar! Er is hoop, omdat God Zelf hoop geeft. Dwars door alle duisternis laat God Zijn licht stralen. En naar dat licht, zo staat er dan in vers 3, naar dat licht zullen volken toe gaan, en koningen zullen komen naar de 'glans' van zijn 'dageraad.' Het licht van God is het licht voor de hële wereld.

3. Het Licht is Jezus!

En dat licht, schrijft de evangelist Johannes, dat licht is opgegaan toen Jezus op aarde kwam. Toen het Woord van God vlees werd, een Mens van vlees en bloed. In Jezus Christus is het licht van de eeuwigheid ingebroken in ons tijdelijke, armzalige bestaan. Toen Jezus naar deze aarde kwam, is de duisternis doorboord met de stralen van Gods licht. Jezus kwam om de duisternis te verbreken, en de weg te openen naar God, om de relatie te herstellen tussen ons als zondige, kwetsbare mensen en de goede, heilige God, die de Bron is van leven en licht.

Wij waren als mijnwerkers, door een mijnongeluk opgesloten in een onderaardse gang, afgesloten van het licht, afgesloten van de zuurstof, afgesloten van het leven. Totdat in Jezus Christus God Zelf een schacht boorde naar onze verlorenheid. Toen Jezus naar deze wereld kwam, viel er voor het eerst weer licht in onze duisternis.

Dáárom, en dáárom alleen is er hoop voor mensen die lijden onder oorlog. Er is hoop voor kinderen die trauma's hebben opgelopen als kindsoldaten. Er is hoop voor de mensen in de concentratiekampen van Noord-Korea. Er is hoop voor jou! Als je wanhopig bent. Als je niet weet waarom je eigenlijk nog leeft. Als je bang bent voor de uitslag in het ziekenhuis. Er is hoop, als je schrikt van jezelf, en van wat er huist aan gedachten op de bodem van je ziel.

Nee, de omstandigheden veranderen niet van de éne minuut op de andere. Dit blijft een donkere wereld. Maar in Jezus is God ons te hulp geschoten, en Hij heeft het perspectief geopend. De toekomst is niet aan het duister. Geloof in Jezus Christus, en je toekomst is in het licht! Het licht dat nooit gedoofd wordt, het licht in de stad van God. Dat perspectief, dat verandert ook ons leven hier en nu. Want we hebben een doel. En we hebben een God die ons niet loslaat. We mogen het weten: Hij is ons komen redden, Hij heeft er alles voor over gehad om ons te vinden in onze donkere mijnschacht. En als Hij vóór ons is, wie zal dan tegen ons zijn?

Het is Advent! Juist nu mag je het des te meer weten: je bent geen verdwaalde, dolende ziel, die rondtobt in de duisternis. Je bent op reis, dwars door de nacht, naar het licht van God. We zijn sámen op reis naar dat eeuwige licht. En Jezus heeft naar dat licht de poort geopend. Hij is onze Redder. Hij is onze Verlosser!

4. Jezus Christus heeft getuigen nodig

En Jezus Christus, het Licht van de wereld, heeft getuigen nodig. Hij verlangt ernaar dat wij getuigen van het licht, zoals Johannes de Doper dat deed, we hebben dat gelezen in Johannes 1: 6 en 7: 'Er was een mens door God gezonden; zijn naam was Johannes. Hij kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden.'

Hoe kunnen de mensen in jouw omgeving en in de mijne nou hoop krijgen? Hoop dat er inderdaad een God is die ook van hen houdt. Hoop dat niet de duisternis zal overwinnen, maar het licht? Dat kan als jij en ik dat licht van Jezus weerkaatsen, als wij Zijn licht weerspiegelen in deze wereld. Zoals de maan het licht weerspiegelt van de zon. De maan zelf is een ijskoude klomp steen, maar doordat de zon zijn licht laat schijnen op de maan, wordt de maan een lichtend licht.

In deze Adventstijd is de vraag: reflecteer je het licht van Jezus Christus? Geef je dat licht van Jezus door?

En maak dat dan maar heel praktisch. Ik noem zomaar een paar voorbeelden. Vertel aan iemand met wie je werkt, of iemand in je familie, hoe belangrijk hij of zij voor jou is. Doe dat gewoon, breng dat eens onder woorden, wat die ander voor je betekent. Stuur iemand een kaart die het moeilijk heeft, gewoon, een ouderwetse kaart, met de post, met een mooie bijbeltekst erop of een mooi lied. Of spreek een boodschap in op een filmpje en stuur het naar die ander via WhatsApp. Geef op die manier iemand een schouderklopje. Of vraag vergeving voor iets dat je fout hebt gedaan, en dat steeds een beetje is blijven hangen. Bedank iemand die gewoon vanuit zijn baan iets voor je doet, en laat merken hoe je het waardeert wat die ander doet, of dat nou de schoonmaker is in het trappenhuis, of je belastingconsulent. Geef iemand eens onverwacht een presentje. En maak er in je hele leven geen geheim van dat je gelooft in Jezus Christus. Stop het niet weg dat je christen bent.

Arjan Lock, hij schrijft over zo'n moment dat even het licht doorbreekt. Hij zegt dit over zijn bezoek aan Oekraïne: 'Ik was blij dat we met ons team even tijd voor Pavlo vrij konden maken. We bezochten zijn huis en ontmoetten zijn vrouw. Toen we afscheid namen, hebben we elkaar omhelsd. Ik beloofde voor hem te zullen bidden.' En verderop schrijft hij dan: 'In Oekraïne leven miljoenen mensen in onzekerheid. Verliezen kinderen hun vader, moeten dappere Pavlo's hun gezinnen achterlaten, een ongewisse toekomst tegemoet. Vergeten we hen niet?'

Laat het maar merken, dat je op reis bent naar het licht. Laat het merken aan de mensen om je heen. Want overal is duisternis. Overal is licht nodig.

Het is Advent in de kerk. Een tijd van lichtpunten, tekenen van hoop. Laat het ook Advent zijn op je werk, bij de koffieautomaat. Laat het Advent zijn bij jou op school. Bij u in de straat. In de familiekring. Laat het Advent zijn overal in je leven. En zing ervan! Waar het licht van Jezus schijnt, daar verdwijnt de nacht. Daar heeft de duisternis voorgoed het nakijken. Amen.

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, renevanloon@samaritaan.org